

Sygn. akt III CK 21/05

WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 maja 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Antoni Górski (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Zbigniew Kwaśniewski

SSN Krzysztof Pietrzykowski

Protokolant Bożena Kowalska

w sprawie z powództwa Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej
w B.

przeciwko Narodowemu Funduszowi Zdrowia w Warszawie,

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej w dniu 19 maja 2006 r.,

kasacji strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 20 października 2004 r.,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i
rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy w L. wyrokiem z dnia 24 maja 2004 r. oddalił powództwo Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w B. przeciwko Narodowemu Funduszowi Zdrowia Oddziałowi w L. o zasądzenie 128.442,55 zł, to jest połowy kwoty wynagrodzeń pracowniczych, wypłaconych przez powoda w okresie od marca do grudnia 2003 r. na podstawie art. 4a ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. z 1995 r., nr 1, poz. 2, ze zm.), dalej: „ustawa z 1994 r.”. W ocenie Sądu Okręgowego brak jest podstaw prawnych do obciążenia strony pozwanej tym wydatkiem powoda; w szczególności nie może stanowić podstawy prawnej dochodzonego roszczenia art. 4a powołanej ustawy.

Apelacja powoda od tego orzeczenia została oddalona wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 20 października 2004 r., który podzielił stanowisko prawne Sądu I – ej Instancji.

W kasacji powód zarzucił naruszenie art. 4a ustawy z 1994 r., wnosząc o uchylenie wyroków Sądów obu instancji i o przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Od początku obowiązywania art. 4a ustawy z 1994 r. przepis ten budził kontrowersje i wątpliwości, które brały się stąd, że wprowadzając przewidziane w nim podwyższenie wynagrodzeń pracowników publicznych samodzielnych zakładów opieki zdrowotnej w latach 2001 – 2002, ustawodawca nie wskazał źródła sfinansowania tych podwyżek. Dało to asumpt do zakwestionowania konstytucyjności takiego sposobu regulacji prawnej. W wyroku z dnia 18 grudnia 2002 r., K 43/01 (OTK ZU 2002, nr 7, poz. 96) Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 4a ustawy z 1994 r., rozumiany jako tworzący współodpowiedzialność systemu finansów publicznych za jego wykonanie jest zgodny z art. 2, art. 7 i art. 32 Konstytucji i nie jest niezgodny z art. 20 Konstytucji. Jednocześnie Trybunał przesądził, że kwestionowany przepis ustawy z 1994 r. przyznawał indywidualne

roszczenia pracownikom wobec samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, jako pracodawców. W takim stanie prawnym doszło do rozbieżności w orzecznictwie sądowym w przedmiocie, czy art. 4a może być podstawą roszczeń tych pracodawców o zasądzenie wypłaconych pracownikom, a podwyższonych z mocy ustawy wynagrodzeń, wobec Kas Chorych (obecnie Narodowego Funduszu Zdrowia). W uchwale siedmiu sędziów z dnia 30 marca 2006 r., III CZP 130/05, (dotychczas niepublikowanej) Sąd Najwyższy orzekł, że art. 4a ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. stanowi – w związku z art. 56 k.c. – podstawę roszczenia samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej w stosunku do kasy chorych (Narodowego Funduszu Zdrowia) o zwrot kosztów zwiększonego wynagrodzenia pracowników, jeżeli zakład ten, mimo prawidłowego gospodarowania środkami uzyskanymi na podstawie umowy o udzielenie świadczeń zdrowotnych, nie mógł tych kosztów pokryć w całości lub części. W tej sytuacji, zaskarżony wyrok, w którym Sąd Apelacyjny zajął w tej kwestii odmienne stanowisko, nie mógł się ostać.

Należy podkreślić, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego wyjaśnione zostało, że art. 4a ustawy z 1994 r. miał charakter przejściowy, o wyrażnie określonym czasie obowiązywania: art. 4a ust. 1 obowiązywał tylko w odniesieniu do wzrostu wynagrodzeń w 2001 r., zaś art. 4a ust. 2 – do wzrostu wynagrodzeń w 2002 r. W związku z tym mechanizm ustawowej ingerencji w wysokość wynagrodzeń, poczynając od 2003 r., nie miał zastosowania, a wzrost wynagrodzeń powinien się dokonywać w ramach rozwiązań systemowych przewidzianych w pozostałych przepisach ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. Celem przejściowego przepisu art. 4a o przyroście wynagrodzeń *ex lege* w latach 2001 i 2002 było podniesienie wynagrodzeń pracowników samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej do poziomu, który tworzył punkt wyjścia dla wykorzystania instrumentów ustalania przyrostu wynagrodzeń przewidzianych w tej ustawie. Objęcie samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej systemem negocjacyjnego kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń wymagało incydentalnej interwencji ustawodawcy w postaci ustawowej podwyżki wynagrodzenia o określoną kwotę (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 maja 2005 r., III PK 20/05, OSNP 2006, nr 1 – 2, poz. 9 i z dnia 23 lutego 2005 r.,

III PK 65/04, OSNP 2005, nr 20, poz. 320, oraz uchwały z dnia 20 maja 2004 r., II PZP 7/04, (OSNP 2004, nr 19, poz. 327, i z dnia 81 grudnia 2004 r. – w składzie siedmiu sędziów - I PZP 8/04, OSNP 2005, nr 8, poz. 105). Z tych względów powodowy zakład nie może dochodzić na podstawie art. 4a ustawy z 1994 r. zasądzenia od Narodowego Funduszu Zdrowie zwrotu podwyższonych wynagrodzeń za okres poczynając od 1 stycznia 2003 r.

Z podanych przyczyn Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji (art. 393¹³ w zw. z art. 108 § 2 k.p.c.).